

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

Róm. 8:31

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felelős szerkesztő és kiadó:
D. Dr. RÉVÉSZ IMRE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZÁM. (PÜSPÖKI HIVATAL)

Megjelenik havonként kétszer, 1-én és 15-én
Előfizetési ára évi 20 forint

„INKÁBB!”

Igehirdetés lelkeszszenelésen a debreceni Kistemplomban 1947 június 18.

Apostolok Cselekedetei 5:29. „Felelvén pedig Péter és az apostolok, mondának: Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek.”

Emberöltökre visszahajló emlékezet szerint most van az első eset, amikor nem a Nagytemplomban folyik le egyházkerületünk ifjú lelkészeinek felszentelése. Isten összecsoportozott ítéleteinek nagy jele rajtunk egyebek mellett az is, hogy az a drága történelmi szentélyünk, amelyben ötnegyed évszázad lelkésznevezédeiknek ajkáról hangzott el a szent szolgálatra kötelező eskü, most erre a célra nem nyílhatott meg. De ugyanakkor Isten könyörülő kegyelmének nagy ajándéka is számunkra, hogy ebben a másik nagyemlékű történelmi szentélyünkben, amely a nagyobb romlásból a legrettentőbb napokban is megkíméltetett, mégis csak össze tudunk gyűlni.

A Nagytemplomot is, meg a Kistemplomot is azért szereti különösen nemcsak a Tiszántúli reformátussága, hanem az egész országé, mert egy-egy hatalmas történelmi drámának egy-egy döntő fordulópontja kapcsolódik mindkettőhöz. A nagytemplomi jelenet ország-világ ismeri és a mai átalakult történelmi szemlélettel megújított fényben látja. A kistemplomi jelenet már nem olyan széles körben ismeretes, mégpedig azért, mert amannak teljességgel *politikai*, emennek ellenben kifejezetten *egyházi* jellege volt. Amott egy földi uralkodó trónját tették üressé, emitt a mennyei Király trónját emelték magasra a földi hatalom önkénykedésével szemben, midőn az egyház szabadságát alapjában veszélyeztető államhatalmi törekvésekre válaszul itt, ezekből a padsorokból hangzott fel, még hozzá „világi” férfiak ajkán, az egyház örállóinak s egész népének nevében a biztonságtevés tiltakozás:

„Meg kell tartanunk a gyűlést, mert nekünk mindenekfelett a királyok Királyának, az örök Istennek kell engedelmeskednünk, kinek parancsolatai ellen tennünk nem lehet és nem szabad hitelbeink megtagadása s esküszegés bűnének elkövetése nélkül, mely ezen a világon megbélyegez és a másikon, melynek egyházunk egyedüli jeje, az Úr Jézus Krisztus által részesei lenni remélünk, kárhozatba visz.”¹

Ettől fogva ebben a mi ősi szentélyünkben még a kövek is mai igényt kiáltják — és kiáltani fogják, amíg csak itt egy kő a másikon marad —: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek.”

Tegye ma számunkra a kövek kiáltását hallhatóvá az Igében a Lélek.

1. „Inkább!” Az Ige e szaván kettős hangsúly van. Az egyik arra figyelmeztet, hogy az embereknek is kell engedelmeskednünk. Tehát a Szentírásnak ebben az egyik legszen-
tebbül forradalmi igéjében is benne van az emberi felsőség iránti engedelmesre kötelezés. Káténk, a Lutherével is teljesen egyezve e részben, az Írás szerint vallja, hogy a szülők iránti tisztelet isteni parancsa arra is kiterjed, hogy „minden előljárom iránt teljes tisztelettel, szeretettel és hűséggel viseltessem és magamat minden jó oktatásnak és büntetésnek illő engedelmisséggel alávessem”. Esküvéstekbe ez a pont különös nyomatékkaal bele van foglalva, ifjú szolgatársaim. A felsőség a teljes Szentírás szerint az Isten szolgálója. A világi is, meg az egyházi is. A világi azért, mert Isten dicsőséges világfenntartó

céljának eszköze a rend és nem a rendetlenség, az archia és nem az anarchia. Az egyházi pedig azért, mert Isten azt akarja, hogy az Ő szent Fiának teste, az Egyház, ugyanakkor, amikor szorosán ragaszkodik a Főhöz, „szép renddel rakattassék és szerkesztessék egybe az Ő segedelmének minden kapcsaival, és minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesítse a testnek növekedését a maga fölépítésére szeretetben”. (Ef. 4:16.)

Tehát minden keresztyén ember, a lelkipásztor is, tartozik „nemcsak a haragért, hanem a lelkiismeretért is” (Róm. 13:5.), bármilyen szerkezetű és összetételű világi felsőségnek engedelmesen segítségére lenni abban, hogy az teljesíthesse Istentől rendelt hivatását: a világi élet megóvását az elemi felbomlástól és az ős chaosba visszahullástól. Annál inkább tartozik az egyház minden élő tagja és igaz szolgálója nemcsak a haragért és a lelkiismeretért, hanem a szeretetért is — a Fő és a többi tagok és szolgák iránt — szabad és boldog készséggel követni az Ige parancsát: „Engedelmeskedjétek előljáróitoknak és fogadjatok szót, mert ők vigyáznak lelkeitekre, mint számadók; hogy ezt örömmel műveljék és nem bánkódva, mert ez néktek nem használ.” (Zsidók 13:7.)

A közelmúlt egyik nagy magyar református püspöke — rendtartó, de atyai és pásztori lelkű, mélyen bibliás ember² — ritkán mulasztotta el az ifjú atyafiaknak lelkészszenteléskor szívökre kötni az engedelmisség parancsát, mégpedig egyenesen a jezsuita rend szabályainak híres hasonlatát hozva fel ösztönző példaul: „*perinde ac cadaver...*” Nem azt akarta ezzel ajánlani és dicsérni, ami ezekben a szabályokban evangéliumellenes, hanem arra gondolt, hogy a Krisztus szolgálójában az embernek ebben a vonatkozásban is naponként meg kell halnia. Lelki életünk és szent szolgálatunk nem épülhet egészségesen és nem újulhat meg folyvást, hogyha az Istentől nekünk ajándékba adott felsőbb irányítást nem becsüljük meg és csak kellellenül követjük — vagyis hogyha elfelejtjük, hogy mi az adminisztrációban nem magunkat vagyunk hivatva adminisztrálni, még csak nem is a saját gyülekezetünket csupán, hanem a Krisztus egész élő testét, amelynek a „kapcsok és kötelek által” kell „segédelmet vennie és egybeszerkesztetnie”. (Kol. 2:19.)

Igen, a „minister verbi divini” tartozik az lenni minden vonatkozásban: szolgál, nem úr; tag, nem fő; felelős számadó, nem öntörvényű „führer”.

2. Azonban kell-e mondanom, hogy igényben a másik és a döntő hangsúly az „inkább” szón nem az emberek, hanem az Isten felé fordít? Embereknek is, de Istennek *mindenekfölött*. Ez azt jelenti, hogy minden világi és minden egyházi felsőség iránt való engedelmisségnek megvan a maga határa. Isten kijelentett akarata, a Törvény és az Evangélium egysége a Kereszt titkában köti éppúgy a felsőséget, mint az alárendel-
teket, s ahol a felsőség ezt a megkötést elveti magára nézve, ott az alája rendelteteket maga szabadítja fel ezzel az engedel-
messég keresztyéni kötelme alól.

Mi, Krisztus szolgálói, a közelmúltban nagyon ritkán s még akkor is csak nagyon halkán mertük kimondani a világi felsőséggel szemben az itt 87 évvel ezelőtt kimondott bátor és hangos szót: „nekünk mindenekfelett a királyok Királyának, az örök Istennek kell engedelmeskednünk...” E miatt mi is első helyen vagyunk felelősök idehaza és világszerte azért, hogy

¹ Tisza Kálmán (tehát nem Balogh Péter) szavai az 1860 január 11-én tartott egyházkerületi közgyűlésen.

² Baksay Sándor.

a világi felsőség istenei lenes utakra tért és hogy ezek az utak az átok és a romlás szörnyű mélységébe vezettek. Most itt, a mélységben kell megfogadnunk, hogy nem leszünk többé „néma ebek”: Isten akaratát a közélettel szemben éppoly tisztán és teljesen fogjuk hirdetni ezentúl, mint a magánélettel szemben. Nem fogunk többé hallgatni, hogyha a rendeltetéséről és közfatairól megfelelő világi felsőség megint „ellene veti és fölébe emeli magát mindannak, ami Istennek vagy istentiszteletré méltónak mondatik, annyira, hogy maga ül be, mint Isten az Isten templomába, Isten gyanánt mutogatván magát”. (II. Thess. 2:4.) Nem fogunk többé még hallgatagon sem helybenhagyni semmiféle kizsákmányolást, elemi emberi jogok lábbal tiprását, Isten képre teremtett, Krisztus vére árán megváltott emberi személyek géppé, számmá, állattá alacsonyítását, Isten tízparancsolatának az emberi közhatalom által akár nyílt, akár burkolt kijátszását. Isten úgy áldjon meg bennünket, ahogyan Néki engedünk inkább, hogynem az embereknek!

De ugyanez kell hogy kösse végsőleg egyházi magunktartását is. Egyházi engedelmisségünk még ezerszerre inkább, mint a világi, csak az Isten igéje által megvilágított és vezérelt engedelmisség lehet. Amennyire nincs helyén az egyházban a negatív forradalmiság és a romboló kritika, épp úgy nincs ott helyén az a kényelmes, puha vakság sem, amelynek fő jelszava a „quieta non movere” és amely restelli elővenni minden kicsi és minden nagy ügy intézésénél és mérlegelésénél a legfőbb és döntő mértékét, az Igét. Mennyire előbb volnánk ma már egy negyedszázad óta egyházunk megújulásában, ha ez idő alatt annak az energiának, amelyet a mindenkori fiatalok hangos és türelmetlen reformkövetelésekre fordítottak, a nagyobb része Isten igéjének elmélyedő, szakadatlan tanulmányozására, rettenthetetlen alkalmazására fordított volna, és ha már egy

negyedszázad óta ebben igyekeztek volna a fiatalok az öregeket felülmulni! Ha Isten igéjének mértékével kezükben és szívükben állottak volna az elé a felsőség elé, amelynek a megváltását vagy a kicserélését sokszor nagyon is emberi mértékek szerint sürgették... Isten kegyelméből nagyon sok jel arra mutat, hogy ez ma már másképp kezd lenni. És én éppen ebben bízva, hadd mondjam meg néktek, minden atyák és vének nevében, ifjú szolgatársaim: mi tivéletek együtt akarunk, bünt vallva és új életben reménykedve, Istennek engedni inkább, mint az embereknek, és ha ti bennünket bármi dolgunkban is „az Isten beszédéből jobbra tanítanátok”, mi fogunk tinek — hitvallásunk felsőségen szabad kötelezése szerint — „köszönettel mind helytadni, mind engedelmeskedni az Úrban”.

Egy mélyértelmű héber midráslegenda szerint,³ amikor Józsué a Napot meg akarta Gibeonban állítani, a Nap így szólt hozzá: „Józsué, monddatja egy fiatalember az öregebbnek, hogy: maradj veszteg?” Józsué így felelt: „Ha egy fiatalembernek van egy öreg szolgája, vajjon nem parancsolhat-e néki?” „Te azt akarod — válaszolt ismét a Nap — hogy hallgassak. De ki fogja akkor Isten dicsőségét zengeni?” Józsué határozottan felelt: „Majd én fogom helyetted.”

És a Nap megállott.

Ifjú testvéreim, a mi napunk, atyáké és véneké, Krisztusban tinek is öreg szolgáitoké, kihunyóban van. Isten dicsőítése egyre halkabban zeng erőtelen ajkunkon. Jöjjetek, új világ új lelki honfoglalói, ifjú Józsuék, s a keresztrefeszített és feltámadott Úr arcának örökké újra kelő napfényében zengjétek ti erősebben, tisztábban, győzedelmesebben Isten dicsőségét.

De csak az Övét, senki másét soha!

R. I.

³ Dr. Kádár Imre közölte a Megújulásban.

Egyházkerületi közgyűlést megnyitó beszéd

Ifjú szolgatársaink felszenteléséről jöttünk ide, az első szó tehát az ő üdvözlésük legyen. Munkájukat kísérje áldás, kövesse szerenese. Régi közmondás szerint az új házieszköz jól takarít. Reméljük, hogy Isten ez új eszközei munkája nyomán tisztaság, rend és friss levegő támad.

Am azért kell könyörögnünk, hogy mi, a régi munkások is ilyen jó eszközök lehessünk. Egyházunk és intézményei sebeinek meggyógyításához minden erőnk megfeszítésére szükség van. Amint a Kollégium kapuján belépve, a közgyűlési terem felé haladtunk, valamennyiünk arra gondolhatott, hogy ez előtt kilenc évvel, a jubileum esztendejében milyen szép terveket szövögettünk az öreg Kollégium kiszélesítésére és továbbfejlesztésére, most pedig boldogok volnánk, ha az ódon épületet csak abban az ép állapotban láthatnánk, amellyel akkor elégedetlenek voltunk. Am a gyülesteremben, mely összeroncsolva volt, már tisztaság és rend van megint, az újjáépítés itt megkezdődött. Nem szabad tehát csüggeteknek lennünk, a romokból ismét új élet fakad. Csak azt ne feledjük el, hogy a romokon induló új élet akkor lesz a miénk, ha felépítése itt a Kollégiumban kezdődik. Egyházi szolgálk nevelésére kell mindenképp felett gondot fordítanunk és ezért minden áldozatot meghoznunk, mert az Úr nyáját csak olyan pásztorokra bízhatjuk, akik, ha kell, életüket is adják a juhokért. A vallásos és egyházi szellemű nevelést mi bizony eléggé elhanyagoltuk és ennek borúsra fordult időben sok hátrányos következtetését kellett tapasztalnunk.

Bár abban nem látok veszedelmet, hogy egyházunk tagjai sűrűn és néha igazságtalanul is keményen bírálják egyházunk szolgálk, az ígét hirdetőket és az ígét hallgatókat egyaránt. Ez ugyanis annak bizonyossága, hogy a kritikusok szeretnek foglalkozni a mi egyházunkkal, hogy szívükön viselik a mi egyházunk sorsát, hogy fáj nekik, ha valami a mi egyházunkban nem jól megyen. Az ilyen törődés mindig szeretetből származik és a szeretetet még akkor is, ha lappang és

elrejtőzik, megbecsülni és ápolni kell, hátha valamikor egészségesen tör elő és hatalmas erejével csudákat teszen.

Másrészt kétségtelen, hogy a bíráltságnak bőséges alapot ad egyházunk szolgálk elvilágiasodása, értem: a világi ügyekben túlzott forgolódása. Ezt nemcsak szívesen hányják szemünkre, de alkalmul használják más keresztyén egyházak szolgálk kedvezőtlen összehasonlítgatásokra is. Az egybevetés kedvezőtlen eredményének bizonyára nem csupán az emberek esendőbb voltában, vagy a nevelés fogyatékoságában van az oka. Magyarazatát találja a szervezet különbözőségében is. Távol áll tőlem a magunk egyháza nem csupán irászerű, hanem egyszersmind célszerű és minden emberi társas alakulás számára — szerintem — mintaszerű szervezetének ócsárlása. Am a nyilvánvaló, hogy a hierarchikus szervezet mellett az elvilágiasodás veszedelme kevésbé fenyeget. Ott az egyház a püspök, akinek a többiek, nemcsak a laikusok, hanem a papok is engedelmes-séggel tartoznak. A püspök, mint rendszerint széleskörű tudással felfegyverzett, már meghiggadt korban levő ember megfontoltan vizsgálja a világi jelenségeket, hosszú szolgálkával a Krisztus iránti engedelmisségre megedzeten, el tud vonatkozni a világi előnyök csábításaitól. Az ő utasításait tartoznak követni papjai, akiknek, ha nem is mindig teljes sikerrel, adhat olyan egyházi elfoglaltságot, amely megakadályozza őket a világi kérdésekben elmerüléstől. A laikusok meg, akik az egyháznak csak gondozottjai, de nem irányítói, akármilyen tüzesen belemerülnek is a világi ügyekbe, mi köze van ehhez az egyháznak, mi módon eshetnék az az egyház számlájára?

Ellenben nálunk az egyház a tagok összessége. Több ember pedig nemcsak több jót, több hibát is tehet. A mi egyházunkban minden pásztor püspök a maga gyülekezetében, de bizony sok esetben — sajnos — anélkül, hogy kellő tapasztalat, elég széles látókör és elég higgadság óvatossá és mindig Krisztus-

nak tetszőre irányítaná cselekedeteit. A pásztorok közül tett felgyűzőnk nem egymagában intézkedik, hanem nagyobb-kisebb gyűlésekből. Befolyást gyakorolhat rá elnöktársa, aki mindenesetre világi ember, befolyásolhatják a gyűlések tekintélyes tagjai, akik felelésben szintén világiak. Már pedig közfelfogás szerint a világi embernek nemcsak nem kell, nem is szabad kivonni magát a világi ügyekkel foglalkozásból, sőt az egyház ügynevezett világi tisztségeinek betöltésénél előnynek számítják azt, hogy a jölt a világi ügyekkel foglalkozása révén befolyásos. A református püspöknek még a felügyelete alá rendelt lelkipásztorok felett sincs rendelkezési joga, állásokat sem osztogathat. A mi lelkipásztoraink és pásztorjelöltjeink nem a püspöktől, hanem a választó gyülekezetektől várják előhaladásukat, annak kedvére igyekeznek tenni. Már pedig a választó gyülekezet akármilyen buzgó keresztyénekből is, világi elemekből áll. Az egyházi hatalomnak többé-kevésbé részese minden egyháztag, az egész élethivatásuk szerint teljesen a világnak élők is, akik esetleg nem tudnak felszabadulni életberendezésük szempontjaitól az egyházi ügyek intézésében sem; ezzel esetleg másoknak példaként szolgálnak. A mi egyházi szervezetünkben tehát a bölcsességnek és emelkedett szempontok érvényesülésének sokkal általánosabbá kell lenni, mint a hierarchikus egyházakban.

Püspök úrnak a Főtiszteletű Közgyűlés elé adott és mindenikönk előtt ismert jelentése megemlékszik arról, hogy lelkipásztor-testvéreink közül sok ellen folyt büntető vagy egyébként fegyelmező eljárás, nagyrészt, Istennek hála, alap-talannak bizonyulva. Kiegészíthetjük ezt azzal, hogy sok lelkipásztorunk, ha hivatalos eljárás alapjául szolgáló feljelentéssel nem támadtatott is, kiegyenlíthetetlen ellentétbe került gyülekezete tagjaival. Kiegészíthetjük azzal is, hogy magunk sem tudhatjuk, hányan estek egyházunk ügynevezett világi tisztségviselői közül büntető vagy rendőri eljárás alá, esetleg kemény büntetéssel sújtva; még kevésbé, hányan élnek rendezes lakóhelyüktől és rendezes foglalkozásuktól távol. Ezekből a jelenségekből nagy tanulságot kell levonnunk.

Nem szeretném, ha félreértenének. Nem azt mondom, hogy az egyház tisztviselőjének nem szabad világi ügyek intézésébe avatkozni. Nemesak szabad, de kötelessége, mielőtt arról van szó, hogy Isten igéjének parancsa érvényesülhessen a világban. Am az utóbbi évek tapasztalatai bizonyára áldásos hataásúak lesznek egyházunk életére. Lelkipásztoraink most tapasztalták, hogy a világi ügyekkel túlzott foglalkozás nemesak kitérítések és más világi jókat hozhatnak a hatalmon levőktől, de a világ fordultával igen keserves szenvedéseket és megaláztatásokat is. Meg fogják fontolni, vajjon nagy ok nélkül, Krisztus országának szolgálata nélkül érdemes-e belevetni magukat olyan hullámba, amely esetleg magasba dob ugyan, de éppen úgy mélységekbe süllyeszthet. Gyülekezeteink is meg fogják fontolni a világi tisztségek betöltésekor, vajjon érdemes-e szinte távirattal keresni fel valakit csak azért, mert éppen akkor a világban hatalmon van. Hiszen az Úr nemesak a lelkét kérheti meg a világ szerint hatalmasnak, hanem annál inkább a befolyásos helyzetét és pár nap alatt a nagy hatalomból üldözött vad lehet. Azt hiszem, ezeknek meglátása sokat fog javítani egyházi közéletünkön.

A súlyos viszonyok közt, melyek közé jut minden nagy társadalmi átalakulás idején minden emberi intézmény, tehát földi szervezet mivoltában az egyház is, csak akkor állhat meg, ha alapelveihez rendületlenül ragaszkodik. Mi is csak úgy kormányozhatjuk egyházunk hajóját, az előttünk álló és meg nem kerülhető nagy kérdéseket helyesen csak úgy oldhatjuk meg, ha nem mozdulunk el az evangélium fundamentumáról, szilárdan megtartjuk, hogy mi ne tanuljunk mástól és ne legyen több más senki, hanem Krisztus, kiben kell bízni, ha minden cselekvésünkben megemlékszünk Ildvezítőnk parancsáról: legyetek okosak, mint a kígyó, szelídek, mint a galamb és egy mást szeressétek.

Emlékezzünk meg halottainkról. Csúpan azok nevét említem, akik közgyűléseinknek hosszabb-rövidebb ideig tagjai voltak: a nagy tudós öreg Erdős József, a mindenkitől szeretett Veress Bálint, Bokross Elek, Oroszlán Sándor. Minden név egy-egy seb a szívünkön, mert bennük kötelességüket teljesítő testvéreinket vesztettük el a földi élet számára. Az újból találkozás bizonyosságával mondunk nekik ideig való búcsút.

Üdvözljük szeretettel új társainkat, egyházkerületi közgyűléseink ama tagjait, akik általában vagy mostani egyházi listáinkban először jelennek meg közöttünk. Egyházmegyei gondnok, egyházkerületi tanácsbíró, egyházkerületi jegyző, egyházmegyei és iskolai képviselő minőségben új társaink érezzék, hogy testvéri körben vannak itt.

A közgyűlést püspök úr nevében is megnyitottam jelentem ki. **K. B.**

I R O D A L O M

Egyháztörténet. Révész Imre közreműködésével szerkeszti Esze Tamás és Bucsay Mihály.

A Lap olvasóinak nem kell külön bemutatnunk az Egyháztörténetet, mert eddig megjelent két évfolyamából megismerték és akik megismerték, azok meg is szerették. Érthető okok miatt a III. évfolyam (1945 január-december) öszszeszevont száma csak most jelenhetett meg régi kivitelben 160 oldalas terjedelemben. Lapunk szűkreszabott volta miatt most is meg kell elégednünk a rövid tartalmi ismertetéssel: Mályusz Elemér „A pálosrend a középkor végén” címmel ad egy nagy tanulmányt, Esze Tamás a debre-

ceni Kollégiumi Könyvtár pusztulásáról ír a Rákóczi korszakból, Szimonidesz Lajos a „debreceni biblia” viszontagságai és elnyomása címmel ad a Komáromi Csipkés György-bibliáról értékes tanulmányt. Adattár, egyházi levéltárak és kisebb közlemények után elsőrendű szakértőktől jön az újabb egyháztörténeti irodalom ismertetése és bírálata (könyvismertetés).

Eddig is egyetlen szakfolyóirat volt az Egyháztörténet: nem általános egyházi, vagy teológiai folyóirat, csak egy szakkal foglalkozó folyóirat. Most, hogy a többi folyóirat megjelenése még mindig szünetel, különös örömmel, szinte meghatottsággal vettük kezünkbe és ajánljuk mindenkinek.

Előfizetési díj egy évre: 40 Ft. Cím: Budapest, XIV., Ajtósi Dürer-sor 33. Az eddig megjelent évfolyam kötetei 20 Ft. **Sz. G.**

R. Newton Flew: Jesus and His Church. London, 1938. 192 o.

Az eklézsia újtestamentumi ideáját tárgyaló munka ötven évvel ezelőtt jelent meg utóljára az angol tudományos életben. Flew cambridgei methodista tanár ezt a hiányt pótolja művében. Őt sarkalatos tételt alkalmaz a három első evangélium, a primitív egyház, az apostoli egyház anyagának meglehetősen bő exegetikai tárgyalásánál: hogy Krisztus már eklézsianak prédikált, azt tanította is, messiássága magában foglalja az eklézsia meglétét, az Íge alakítja az egyházat, amelynek — mint közösségnek — már küldetése van.

Az exegetikai alapozás rengeteg szeljegyzetet hoz magával (522 a szöveg 178 oldalán), mely a munka háborús kiadásának amúgy is sűrű sorai mellett még fárasztóbbá teszi az olvasást. Flew tételét főleg Bultmann, Hort, Dodd, Lake alapozásai segítségével dolgozta ki.

Protestantism. A Symposium. Edited by William K. Anderson. Nashville, 1944. 298 o.

Huszonnnyolc amerikai, jobbra methodista theologus írta ezt a nagyszabású könyvet, amely az amerikai methodista egyház lelkészképző bizottságának kiadásában jelent meg a protestantizmus történetéről, jelentőségéről és mai nagy alkalmairól. A történeti részben a protestantizmus szükségességének méltatása után az öskeresztyén egyházzal való kapcsolatokat, az előreformációt, Luthert, Zwinglit, Kálvint, az anglikánizmust, az independenseket, az amerikai irányzatokat és a szektákat tárgyalja. A középső rész a protestantizmus hittételeiről, a bibliáról a teológiáról, istentiszteletről, zenéről, igehirdetésről, misztikáról és etikáról szól a protestantizmussal kapcsolatban. Nagy alkalmait a távol Keleten, Európában, latin Amerikában és az amerikai nevelés kérdéseiben vehetjük górcső alá. A könyvet a protestantizmus felelősségéről és ökumenitásáról szóló értekezések zárják be.

Az amerikai liberális teológiának jellegzetes terméke ez a könyv. Methodista tendenciával készült, enyhe Kálvin-ellenességgel itt-ott találkozunk. A protestantizmus értékét azonban minden értekezés jellegzetes módon rajzolja elénk. A célt a könyv elérte: fényessé teszi a reformáció örökségét, közös nevezőre hozza a különböző protestáns nézeteket és még hathatósabb szolgálat felé küldi az olvasót.

Herbert H. Farmer: The Servant of the Word. London, 1943. 152 o.

A cambridgei professzor két skót egyetem teológiai hallgatói számára tartott öt előadásáról számol be ez a könyv. Megállapítja, főleg barthi behatások nyomán, hogy az igehirdetés a lekipásztori munkának újra a frontjába került, az újabbban még a teológiai előadások is az

igehirdetés vonásait viselik magukon. Külön fejezet szól a kierkegaard „én-te” viszony homilétikai alkalmazásáról. A prédikálás, mint személyes találkozás, az igehirdető és a gyülekezet között magában kell hogy hordozza az akarat felkeltését, követeléseket kell támasztania és a prédikáció jelentőségét mindkét félnek meg kell osztania. Az ezekről szóló fejezet bőven tárgyalja a prédikáció szószéki olvasásának elégtelenségét (ami Angliában 90%-ban ma is különféle érvekkel alátámasztott szokás!), figyelmeztet a túlzott irodalmiasságra és az idézgetések veszélyeire, felhív a tegezés használatára, az exegézis igen nagy jelentőségére, az emocionálás lehető kiküszöbölésére, és a prédikálás autoritásának fontosságára. A prédikáció konkrét vonásairól külön előadás szól. Ebben beszámol a teológiai műszavak, a kegyes papos hang és a mai világtól általában idegen bibliai világ át nem ültetésének hibáiról. Könyve végén Farmer a mai hallgatóság értelmi oldalait domborítja ki: a mai világ érzi az emberi létezés hiábavalóságát és vele kapcsolatban az emberi személyiség jelentéktelenségét, a biztonság felé való vágyódást, a történelmi gonosz nagy erőfeszítéseit és a magatartás számára való abszolútumkeresést. Ezekre az igehirdetésnek válaszolnia kell: beszélni a történelem isteni vonalvezetéséről, Isten megváltó szeretetéről és gondviseléséről, amely egyáltalán nem olyan könnyű dolog sem az igehirdetőnek, sem a gyülekezetnek.

Ezt a könyvet érdemes volna lelkész-értekezleteken áttanulmányozni, hogy igehirdetésünk méltóbb legyen Isten szolgálatára.

Halford E. Luccock: Preaching Values in the Old Testament. New York, 1933. 332 o.

A Yale-egyetem homilétika professzora 140 textust tesz elénk az ótestamentum modern angol fordításából, különösen a világhírű Moffat-fordításból és 1—2 oldalas magyarázatot fűz minden bibliai helyhez. Kiválogatja különösen azokat a helyeket, amelyek lényegesen különböznek az angol revidált bibliafordítás megfelelő helyeitől. Például Jób 19: 25. általánosan ismert helyét Moffat így fordítja: „Mégis, tudom, hogy van Valaki, aki végül is síkra szálljon értem, megálljon értem a földön.” Természetes, hogy ehhez a textushoz fűzött magyarázat más és gazdagabb, mintha a revidált fordításhoz csatolódna. Ezek a magyarázatok nem prédikációk, mégiscsak nem is prédikációvázlatok, hanem arra szolgálnak, hogy gondolatokat támasszanak az igehirdetőben, és kitűnő alkalmat adjanak annak megfigyelésére, hogy hogyan dolgozik az amerikai szociális igehirdetés. **Fp.**

HALOTTAINK

Dr. Ravasz Lászlóné Bartók Margit hosszú szenvedés után június hó 13-án elhunyt. „Igaz és jó volt, hű és egyszerű. Nagyon komolyan vette érzéseit és kötelességeit. Mélységes felelősséget hordozott mindazért, ami rábízott. Beolvadt férje életébe, mint áldás és erő. Szolgálatában szétszórt életének alázatos magvetését Isten gyermekeiben és unokáiban visszatértette. Hallgató és hallgatag lélek volt az Úr lábainál; szorgos kezéből titkon lepergett az apró jótétemények gyöngyszemei. Most elrejtőzött Krisztusban s mi az ígértben bízva várjuk, hogy mikor Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor majd ő is velünk együtt megjelen a dicsőségben” — mondja a gyászjelentés. A zsinati és konventi elnöknek és a dunamelléki kerület püspökének mély gyászában a tiszántúli egyházkerület őszinte szívvel osztozik.

HÍREK

Dr. Vasady Bélát, a debreceni tudományegyetem református hittudományi karának ny. r. tanárát és a debreceni Kollégium lelkészkepzőintézetének igazgatóját az amerikai presbyteriánusok princetoni theologiai főiskolájának gondnoki testülete ez év februárjában a tanári kar tagjává választotta. Dr. Vasady Béla kijelentette, hogy e megbízását két évre fogadta el. Mint illetékes forrásból értesülünk, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, a hittudományi kar és az egyetemi tanács pártoló felterjesztésére Dr. Vasady Bélának debreceni tanszékétől kétévi fizetéstelen szabadságot engedélyezett, hogy a felettébb kitüntető meghívásnak eleget tehesen. Értesülésünk szerint minden illetékes egyetemi, állami és egyházi tényező egyetért abban, hogy bár kizárólag hazai szempontból nézve átmenetileg is nagyon érzékeny hiányt jelent a Dr. Vasady Béla kiváló képességeinek az itthoni egyetemi és egyházi munkából kikapcsolódása, de viszont odakinti vendégprofesszorsága, mely alatt tudományos irodalmi tevékenységét és oekumenikus misszióját is folytatni fogja, mind egyházi, mind nemzeti szempontból igen nagy jelentőségűnek látszik s bizonyára gazdagon megtéteheti eddigi amerikai munkásságának látható és láthatatlan áldásait.

Az Országos Református Nőszövetség által meghirdetett budapesti Istenhegyi-úti nyári üdülés lehetősége megszűnt, mivel az Otthon egyéb célra vétetett igénybe.

A csongrádi egyházközség 1947 június 1-én, vasárnap iktaita be lelképásztortisztségébe első, egyhangúlag megválasztott lelképásztort, Murányi Zoltánt, Bőszorményi Jenő egyházmegyei tanácsbíró.

A Kálvineum fiúinternátus az 1947—48. tanévre felvett 80 növendéket. Vagyontalan lelkészárva július 1-ig folyamodhatnak ingyenes helyre. Jelentkezési határidő augusztus 15. Érdeklődőknek szívesen ad részletes tájékoztatást az igazgatóság: Hajdúböszörmény.

A felsőszabolcsi egyházmegyében Tiszakanyaron evangélikációs napok voltak. A tiszántúli evangélikációs tervbe tartozott ez az evangélikációs szolgálat, mely még a téli időnyből maradt el. Nagy munkaidő, kapálás és a mezőn folyó egyéb munkák ellenére a tiszakanyári templom kiesinek bizonyult a gyülekezet számára. *Kékesről* Szónok Béla vezetésével minden este átjött egy szép kis csoport gyalog, hogy résztvehesen az esti evangélikációs istentiszteleteken. A gyülekezet, mivel csak az esti órák voltak alkalmasak az evangélikációs istentiszteletek tartására, éjfélekig nem akart szétoszlani. Nappal a családokat látogattuk és sikerült az egész falut végiglátogatni, ami nagyon alkalmas arra, hogy ne csak azokat érjük el, akik templomba szoktak járni, hanem főként azokat, akik egyébként nem jöttek volna el. Az evangélikációt a lelképásztori és tanítói, meg gyülekezeti tagokból összejövő imaközösség készítette elő és Papp Kálmán Jenő lelképásztor segítségével együtt teljes odaadással vitte végbe. A szolgálatokat Horváth Zoltán theologus és Tamás Ferenc végezték.

A püspök az egyházkerületi közgyűléstől — a debreceni egyházközség és a debreceni egyházmegye esperese hozzájárulásával — július 1-től szeptember 30-ig terjedő időre betegszabadságot kapott. Ez idő alatt hivatali ügyeket sem előszóban, sem írásban nem intéz, ígérhirdetési és egyéb szolgálatokra nem vállalkozik. A püspöki feladatokat elnöki és közigazgatási vonatkozásban törvényes helyettesei végzik, az egyházkerületi főgondnok

úrral együtt. A püspök szeretettel kér mindenkit, hogy a teljes pihenésre visszavonulást számára még magánvonatkozásban is tegyék lehetővé.

A vásárosnaményi (Bereg megye) gyülekezetbe egy vagy két vizsgás segédlelkész kerestetik, akinek legfőbb feladata a másjellegű iskolákba járó református növendékek vallásoktatása. Fizetése havi 330—400 forint, mely összeg a szolgálati idő arányában emelkedik. Főként zeneértők jelentős mellékjövedelemre tehetnek szert. A már jóváhagyott díjlevél alapján remény van rá, hogy — az államsegély folyósításától feltételezetten — az önálló vallásoktatói lelkészi állás már az ősz folyamán betöltetik. Az állás azonnal elfoglalható. Jelentkezést kér a lelkészi hivatal.

Bojton június 22-én gyűlte össze konferenciára Biharkeresztes, Told, Váncsod és Bojt leányai, melyen Román László toldi, Költő Gyula váncsodi, Holló László hencidai, Kovács József biharkeresztesi és Csávás Sándor bojti lelképásztorok szolgáltak.

Kovács József volt csetényi lelkész és *Boda Ferenc* volt biharkeresztesi lelkész állásukat egyházi főhatósági engedéllyel megcserélték. Az új lelképásztort — akit állásába Csávás Sándor e. m. lelkészi jegyző iktatott be — nagy szeretettel és reménységgel fogadták a biharkeresztesi hívek.

Önkéntes egyházi adót már életbe léptetett egyházaktól a „Segítetek” naptár jövő évi folyama részére lelkészársaktól szíves értesítést kér Kiss Ferenc, Budapest, XIV., Stefánia-út 29/a.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Az **álmosdi** református iskolaszék pályázatot hirdet sikertelen választás folytán megüresedett *orgonista-kántortanítói* állásra. Helyi javadalom föld, szálló, termény 31 értékegységben. Fizetékigéscsúzó államsegély. Pályázati határidő 21 nap. Az állás a jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó. Kérvények Református Iskolaszék, Álmosd (Bihar megye) küldendők.

Győrtelek iskolaszéke készpénzfizetéses lakbéres harmadik *tanítói* állására pályázatot hirdet. Határidő 21 nap.

III református iskolaszéke 21 napi határidővel pályázatot hirdet *III.* sz. *tanítói* állásra. Nők, férfiak pályázhatnak.

FELVÉTELI HIRDETMÉNYEK

A debreceni református Kollégium internátusai az 1947—48. évben mintegy 120 egyetemi hallgató, 100 tanítóképzős és 200 gimnáziumi tanuló részére adnak szállást és ellátást.

Az egyetemi internátusban az internátusi díj félére van megállapítva, még pedig az I. díjfokozatban 25, a II. díjfokozatban 50, a III. díjfokozatban 75, a IV. díjfokozatban 100 Ft. Ezért a tagok lakást, fűtést és világítást kapnak tanulmányi idejük alatt. A felvételért folyamodni kell aug. 15-ig a Kollégium Igazgatóságához benyújtott kérvénnyel, amelyhez újonnan folyamodóknak csatolni kell *a)* születési anyakönyvi kivonatot, *b)* teljes képét nyújtó vagyoni bizonyítványt a szülők vagyoni helyzetéről, *c)* szülői nyilatkozatot a díjak pontos befizetéséről, *d)* iskolai tanulmányukat igazoló hiteles bizonyítványt, *e)* orvosi bizonyítványt. A régi tagok csak legutolsó félévük tanulmányi eredményét és vagyoni állapotukat igazolják, csatolva a szülői nyilatkozatot. A tagok ágyat és — remélhetőleg — mat-

racot is kapnak, így, ha más értesítést nem kapnak, matracot vagy szalmazsákot nem kell hozniuk. Minden egyéb ágyneműt a tagok hoznak, ágyterítőt is.

A középiskolai internátusokba folyamodni az illető tagozat (gimnázium, tanítóképző) Igazgatóságához kell 1947 július 15-ig. Fizetendő díj egész évre: 100 Ft helyrehozatali költség és félévénként 30, összesen évi 60 Ft üzemeltetési költség. A helyrehozatali költségből a tanári karok külön kérelemre arra érdemes és rászoruló tanulókat kedvezményben részesíthetnek. A tagok szalmazsákot hozzanak magukkal, amelyet itt tömnek meg. Minden más ágyneműt is a tagok hoznak, ágyterítővel együtt.

A tápintézet minden bentlakos internátusi tagra kötelező, az egyetemi hallgatókra is. Díja egyetemi hallgatóknál évi 8, a középiskolásoknál évi 10 hónapon át számított havi 100 Ft, 5 kg fehér- és 7 kg kenyérliszt, 10 drb. tojás. Aki azonban az 1947—48. tanévben is természetben akarja fizetni a díjakat, az ezen szándékát 1947 július 20-ig tartozik bejelenteni a tápintézet igazgatóságának. Később jelentkezők csak a fenti díjat fizethetik. A természetbeni díjakat fizetők havonta a következőket szolgáltatják be: havi 5 kg fehér-, 7 kg kenyérliszt, 1 kg zsír, 1 kg szalonna, 1/2 kg csont nélküli füstölt hús, 1/2 kg cukor vagy méz, 1/2 mák vagy dió, vagy 1 kg túró, 1/2 kg hagyma, 1/2 kg aszalt gyümölcs, 4 kg szemetesgöngy, 7 kg burgonya, 10 drb. tojás és egyéb költségekre 33 Ft. A tápintézetbe való felvétel csak akkor végleges, ha a felvétellel kapott értesítéskor postafordultával 20 Ft-ot befizet minden tag a Kollégium pénztárába (vagy postautalványon beküld).

A pénzben megállapított tápintézeti díjból 1/4, 1/2, 3/4 értékű díjkedvezményt kaphatnak arra érdemes és rászoruló tápintézeti tagok a szuplikálásból befolyó adományok mértéke szerint. A lelkész- és tanárképző tagjai más forrásból ettől függetlenül is részesülnek segélyben.

Tápintézeti felvételért nem kell külön folyamodni, minthogy az internátusi felvétel erre is vonatkozik.

A tanév kezdetéről a Debreceni Protestáns Lap aug. 15-i számában fogjuk értesíteni a tanulóifjúságot. A lap megtekinthető a lelkészi hivatalokban.

A Tiszántúli Egyházkerület főhatósága alatt működő „*Szilágyi Mihály Intézete*” internátusban a jövő 1947—48. iskolai évre 15 hely megüresedett. Felvételre jelentkezhetnek református vallású, jó előmenetelű s kifogástalan erkölcsű középiskolai tanulók, első sorban a debreceni református gimnázium növendékei. Évi lakásdíj 200 Ft, s azért a tanulók lakást, világítást, takarítást és tanári felügyeletet élveznek. Ágybeliről — szalmazsákon kívül — a szülő gondoskodik. A felvétel iránti kérvények f. év augusztus 1-ig az alábbi címre küldendők: „*Szilágyi Mihály Intézete Igazgatóságának*, Debrecen, Poroszlay-út 10.” *Igazgatóság.*

A Debreceni Református Dóczy Leánynevelőintézet internátusa az 1947—48. iskolai évben teljes létszámmal nyílik meg. Az intézetnek van leánygimnáziuma humán- és reáltagozattal, ipari középiskolája, általános iskolája: mindenikben többféle élő nyelv tanítása; van *tanítónőképzőintézete* gyakorló iskolával; *polgári iskolája* általános tagozattal. Az internátusi ellátási díj fizethető természetben, pénzben vagy vegyesen, vagy posta útján. Előjegyzési díj 20 Ft.

Internátusi felvételi tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság, Debrecen, Kosuth-utca.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

1605—1947. szám.

TÁRGY: 1948. évi őszi és 1949. évi tavaszi lelkész-képesítő vizsgálatok írásbeli tételei.

KÖRLEVELEK.

Az érdekeltekkel leendő közlés végett tudatom az 1948. év őszi és az 1949. év február havában tartandó lelkész-képesítő vizsgálatok házi dolgozatainak teteleit a következőkben:

I. lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. Újszövetségi írásmagyarázatról: Jézus búcsúbeszédének (Ján. ev. 14—16.) magyarázata.

2. Ethikából: Szeressétek ellenségeiteket.

3. Bibliai teológiából: Idő és örökkévalóság az Újtestamentumban. (Nem dogmatikai, hanem bibliai teológiai szempontból.)

II. lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről:

a) Egyházjogból: Az 1948. évi XX. tc. jelentősége és jogi következményei általában, különösen a két evangéliumi egyház irányában.

b) Egyházi misszióból: Az egyháztag-ság kérdése a lelkigondozásban és a gyülekezeti missziói munkában.

c) Gyakorlati teológiából: A jelen század liturgiai reformtörekvései a magyar református egyházban.

2. Egyházi beszéd (elő- és utóimával) textusál Ap. eszl. 2: 42—47.

3. Gyakorlati biblíamagyarázat textusál: Máté 11: 2—19.

4. Kátémagyarázatra: Heidelbergi Káté 53. kérdés.

A gyakorlati biblíamagyarázat köréből a szóbeli vizsgálaton magyarázni kell tudni az I. és II. Thessalonikai levelet és a Heidelbergi Káté 116—129. kérdéseit.

A dolgozatok beadásának határideje azok számára, akik 1948. év őszi óhajtanak szóbeli vizsgálatot tenni: 1948. augusztus 1, azok számára pedig, akik 1949. február havában állnak vizsgára: 1948. december 1.

A dolgozatokat a szokott negyedív formában, bekötve, lapszámozva, lehetőleg géppel írva kell beadni a megjelölt határidőig a lelkész-képzőintézet igazgatójához, illetőleg (a II. lelkész-képesítő vizsgálatra készített dolgozatokat) az egyházkerületi főjegyzőhöz (Debrecen, Széchenyi-u. 4.). A II. lelkész-képesítő vizsgálati házi dolgozatok közül az 1. pont alatti értekezés külön kötetben, a 2., 3., és 4. pont alatti dolgozatok ismét külön egy kötetben adandók be.

1641—1650. szám.

TÁRGY: Segédlelkészek nyilvántartása.

Benkő Károly debreceni, Lénárth Elek debreceni bejegyzett segédlelkész és Rédei József volt apagyai segédlelkész ezenel felhívom, hogy folyó évi július hó 15-ig állandó lakóhelyüket, jelenlegi kenyérkereső foglalkozásukat a püspöki hivatalhoz jelentésükkel, hogy kisegítő lelkészi szolgálatokat hely végeztek, elfogadhatóan indokolják, hogy miért nem állandó lakhelyükön kérték nyilvántartásukat. Amennyiben július 1-ig megfelelő jelentésüket meg nem teszik, őket a

tiszántúli egyházkerület segédlelkészeinek nyilvántartásából törölöm, mivel az illetékes lelképásztorok sem tudják, hogy nevezettek hol laknak és mellettük segédlelkészi szolgálatokat nem végeztek, illetve nem végeznek.

1728—1947. szám.

Az alább felsorolt összes érdekeltekhez a zsinati határozatok tárgyában.

Az alábbiakban teljes szövegében közlésteszem a zsinati elnökségnek egyházkerületünk elnökségéhez intézett leiratát: „64—1947. zs. szám. Főtiszteletű Elnökség! Isten iránti hálával értesítjük a Főtiszteletű Elnökséget, hogy a Zsinat 1947. május hó 7—8. napjain tartott VII. ülésének legfontosabb (350., 354., 359., 363., 389. és 390. számú) határozatait, valamint az Egyetemes Konventhez beérkezett és az egyház megújítására irányuló javaslatokról készített Összefoglalást (54. sz. zsinati iromány) a mai napon az összes lelkészi, esperesi és püspöki hivataloknak, fő-, közép- és középfokú iskoláinknak, a Zsinat rendes és póttagjainak, az egyházkerületi levéltáraknak és könyvtáraknak, az egyházi hivatalos és egyháztársadalmi lapok szerkesztőségeinek és a konventi missziói lelkészeknek megküldtük.

Nagy felelősséget érzünk azért, hogy ezeket a határozatokat az egyházközségek, egyházmegyék, egyházkerületek és az Egyetemes Konvent (zsinati tanács), valamint a teológiai főiskolák lelkiismeretesen, határidőre hajtsák és hajtasák végre.

Bizalommal kérjük a Főtiszteletű Elnökséget, hogy e nagyjelentőségű határozatoknak lelkiismeretes és pontos végrehajtása érdekében a saját részéről is — élőszóval és egyházi sajtó útján — minden jónakklatott és célravezető eszközt felhasználni méltóztassék.

A 390. sz. zsinati határozattal előírt és a 388. sz. határozatban megállapított egységes Igazolvány-Nyilatkozat Debrecen város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatánál most van nyomás alatt. Ezt a nyomtatványt az egyházközségek közvetlenül szerezhetik majd be a szerződéses nyomdávalattól, illetőleg a vele kapcsolatban álló könyvkereskedésektől. Mihelyt a konventi elnökség a nyomtatvány árát megállapítja, azt nyomban közölni fogjuk az egyházkerületek elnökségeivel. Ez alkalommal adunk majd tájékoztatást a részletekre nézve is.

Tudatában vagyunk annak, hogy a Zsinat munkája s annak határozatainak nemcsak azokat érdeklik, akiknek a határozatokat megküldtük, de rajtuk kívül a gyülekezeti tagok, egyházi tisztviselők és munkások széles rétegeit is. Ezért elhatároztuk, hogy a Zsinat közérdekű határozatait a Református Egyetemes Konvent Iratmissziója útján a magyar reformátusság közkinésévé tesszük. A zsinati határozatok megrendelhetők a Református Egyetemes Konvent Iratmissziójától, Budapest, XIV., Abonyi-utca 21. A megrendelt zsinati határozatok árát a „Református Egyetemes Konvent Iratmissziója, Budapest“ c. és 40.400. számú postatakarékpénztári csekk számlára kell előzetesen befizetni. (A csekkbefizetési lapból 10 példányt mellékelünk.) A közérdekű zsinati határozatok száma, megnevezése és ára a következő:

- 350. sz. Zsinati elnökség előterjesztése egyházi életünk megújulása tárgyában 60 fill.
- 354. sz. A vallás tanítás kötelező voltának megszüntetése ügyében 10 „

- 359. sz. Reformjavaslatokkal kapcsolatos vegyes határozatok 20 fill.
 - 363. sz. A reformtörekvéseknek presbiterekkel és egyháztagokkal való megismertetése 10 „
 - 388. sz. Egyháztagságra vonatkozó tanítás, nyilatkozat és igazolvány 60 „
 - 389. sz. Az egyháztagságra vonatkozó törvényjavaslat tárgyában 20 „
 - 390. sz. Az 1933. évi I. egyh. tc. 20. §-ának mikénti végrehajtása tárgyában 20 „
 - 54. sz. zsinati iromány. Összefoglalás az Egyetemes Konventhez beérkezett és az egyház megújítására irányuló javaslatokról 1—Ft
- Összesen: 3—Ft

A Zsinat többi határozatait, amelyek részint nem közérdekűek, részint határidős intézkedést nem tartalmaznak, a zsinati jegyzőkönyvben fogjuk közzétenni s külön csak az érdekelteknek küldjük meg.

Felkérjük a Főtiszteletű Elnökséget, méltóztassék ellenőrizni, illetőleg ellenőriztetni, hogy azok, akiket az irat elején felsoroltunk, kivétel nélkül megkapták-e a szóbanlevő zsinati határozatokat, illetőleg az 54. sz. zsinati irományt. Ha a névsorból bárki kimaradt volna, címére pótlólag fogjuk megküldeni a zsinati iratokat.

Egyházunk megújulásának nagy ügyére Isten áldását és megsegítő kegyelmét kérjük.

Atyafiságos köszöntéssel.

A Zsinat elnöksége:
Budapest, 1947. június 10.

Dr. Balogh Jenő sk. **Dr. Ravasz László** sk.
főgondnok, püspök,
világi elnök. lelkészi elnök.

Az egyházkerületi elnökség nevében felhívom a fenti iratban megnevezetteket arra, hogy sürgősen jelentsék közvetlenül a konventi irodának, ha a szóbanforgó irományokat meg nem kapták volna. A lelképásztor és esperes urak a zsinati határozatok végrehajtása fölött — amelyre nézve külön egyházkerületi utasítás is van jelen számunkban — pontosan öröködjének és munkálkodjanak, a nagyon jutányosan megszerezhető zsinati irományoknak minél szélesebb körben elterjesztéséért minden lehetőt tegyenek meg.

1758—1947. szám.

TÁRGY: Tanárok és tanítók helyi javadalma.

A közép- és középfokú iskolák igazgatóságaihoz, az esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

Az Egyetemes Konvent elnökségétől 2618—1947. sz. a. a következő leirat érkezett:

„A nem állami gimnáziumok fizetékiegészítő államsegélyének újbóli megállapítása tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által kiadott 17.444—1947. V. számú rendelet minden gimnáziumi iskolafenntartó részére 85%-os fizetékiegészítő államsegélyt állapított meg. E rendeletben a miniszter úr felhívja a nem állami iskolafenntartókat, hogy pontosan teljesítsék az 5400—1946. VKM. sz. rendelet 3. §-ának 3. bekezdésében megállapított visszatérítést a 15%-os helyi javadalomnak megfelelően 1946. augusztus 1-től kezdődően.

Értesülésünk szerint nem mindenik gimnáziumi iskolafenntartó, illetőleg gimnázium tesz eleget a miniszter úr felhívásának. Az is előfordul, hogy a szóbanlevő rendeletet hibásan értelmezik és a helyi javadalmat nem az 5400—1946. VKM. sz. rendelet 3. §-ának 3. pontja szerint küldik be.

Tisztelettel kérjük, méltóztassék felhívni kebelbeli gimnáziumaink igazgató-ságait, hogy a 15%-os helyi javadalmat az 5400—1946. VKM. sz. rendelet 3. §-ának 3. pontjában foglalt megállapítás szerint pontosan fizessék be annál is inkább, mert a késedelmes fizetők, a fizetési kiegészítő államsegély folyósítását veszélyeztetik. (Az iskolafenntartó a százalékban megállapított helyi javadalmat minden egyes százaléka után, ha az alkalmazott középiskolai tanár, havonként 306 forintot köteles fizetni.)

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 5400—1946. VKM. sz. rendeletével elrendelte a tanítók helyi javadalmának felülvizsgálását is. E felülvizsgálat a legtöbb tanítói állásra nézve befejezést nyert.

Tisztelettel kérjük, méltóztassék felhívni az összes népiskolát fenntartó egyházközségeket, hogy az újonnan megállapított helyi javadalom minden egyes százaléka után havonként 158 forintot, az értékegységben megállapított helyi javadalom után 334 forintot, a változatlan készpénzjárandóság minden pengője után 1 forintot fizessenek be a VKM Népiskolai Nem Állami Alkalmazottak Helyi Javadalma Bevételi Számla, Budapest c. és 107.715. sz. postatakarékpénztári csekk-számlára.

Tisztelettel megjegyezzük, hogy a hivatkozott 5400—1946. VKM. sz. rendelet, a Köznevelés 1946. évi 19. számában található meg.

Felhívom valamennyi iskolánk igazgatóját, az esperes és iskolaszéki elnököket, hogy a konventi leiratban foglaltaknak megfelelően eljárni, illetve az abban foglaltakhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

1759—1947. szám.

TÁRGY: Évkönyvek szerkesztése és előállítás.

A közép- és középfokú iskolák igazgató-ságaihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 67.330—1947. sz. a. rendeletet adott ki a közép- és középfokú iskolák 1946—47. tanévi évkönyveinek szerkesztése és előállítás tárgyában. (Megjelent a Köznevelés 1947 május 15-i 10. számának 60. lapján.)

Felhívom közép- és középfokú iskoláink igazgatóságait, hogy a miniszteri rendeletben foglaltakhoz alkalmazkodjanak s felhívom arra is, hogy az 1946—47. tanévi évkönyvekhez intézetenként 2—2 példányban 1947 augusztus 15-ig a püspöki hivatalhoz és az Egyetemes Konvent elnökségéhez is felterjeszteni szíveskedjenek.

1829—1947. szám.

TÁRGY: Nagy egyházközségek megosztása.

A nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünk június 18. napján 294—1947. szám alatt a következő határozatot hozta:

„A nagy taglétszámú egyházközségek megosztása ügyében hozott zsinati határozat alapján egyházkerületi közgyűlésünk felhívja a kebelbeli egyházmegeket, hogy a lehető legsürgősebben állapítsák meg, melyek azok az egyházközségek, amelyeknek lélekszáma 5000-en felül van s ahol új lelképásztori állás vagy állások szervezése szükséges, az ilyen egyházközségeket utasítsák arra, hogy az új lelképásztori állás vagy állások szervezésére és megosztására a szükséges intézkedéseket 1947. év végéig tegyék meg.”

Nyomatékosan kérem az esperes urakat és általuk az érdekelt egyházközségeket, hogy fentieknek mindenben pontosan tegyenek eleget.

1830—1947. szám.

TÁRGY: Zsinati határozatok végrehajtása.

A lelképásztorokhoz, esperesekhez és a presbitériumokhoz.

Június hó 18-án tartott egyházkerületi közgyűlésünk 295—1947. szám alatt a zsinati határozatok végrehajtása tárgyában a következő határozatot hozta:

„Az egyházunk megújulására és legközelebbi jövőjére kivételes jelentőségű 350., 354., 359., 363., 388., 389. és 390. sz. zsinati határozatok végrehajtása tárgyában — amely határozatok a zsinati elnökség rendelkezéséből egyházunk legszélesebb nyilvánossága elé odaterjesztettek, sőt nagyobb részben már odaterjesztettek — egyházkerületi közgyűlésünk a következőket rendeli:

1. Az egyházi, elsősorban a pásztori és missziói munkák most következő nyári és koraőszi évadjában, lelkesízi, presbitéri, nevelői konferenciákon, nőszövetségi, ifjúsági s más hasonló összejöveteleken, aztán ezektől előkészítetten az önkormányzati testületek gyűlésein is, ezek a zsinati határozatok állítandók a figyelem középpontjába, legelsősorban a hitvalló egyháztagsággal kapcsolatos teendők és kérdések, meg az egyháztagok felelőssége a keresztyén hitvallásos nevelés iránt. Mindez vonatkozik minden egyes egyházközségre éppen úgy, mint az egyházmegei és egyházkerületi keretekben folyó munkákra. E zsinati határozatok szövegének minél szélesebb körben elterjesztéséről a konventi iratmisszió nyújtotta alkalom felhasználásával odaadólág gondoskodni kell.

2. A zsinati határozatokban megszabott határidők — még ha egyik-máik szükre szabottnak látszik is — minden emberi lehetőség felhasználásával lelkiismeretesen megtartandók, átlépésüket a felettes hatóságok elfogadható megokolás híján ne nézzék el.

3. A 350. számú határozattal tartozik mindenik presbitérium folyó évi augusztus 31-ig a legbehatóbban foglalkozni, a presbitériumok véleményeit mindenik egyházmege közgyűlése, vagy tanácsa folyó évi október 31-ig összegezni és saját határozatával ellátva a püspöki hivatalhoz felterjeszteni.

4. Ugyanez vonatkozik a 359. sz. határozatra is, mely a lelkészkepzőintézet tanártestületének külön is figyelmébe ajánlatik. E határozatnak a vasárnapi iskolák és az ifjúsági munka megszervezésére vonatkozó része minden esetre úgy hajtandó végre, hogy az idevonatkozó jelentések az egyházmegekből a püspöki hivatalhoz legkésőbb augusztus 31-ig felterjesztessenek.

5. A 363. sz. határozat végrehajtása fölött az esperesek gondosan őrködjenek addig is, amíg azt a legközelebbi canonica visitatio során szigorúan számon nem kérhetik.

6. A 388. és 390. sz. határozatok különösen gondos előkészítés után az ott rendelt módon és határidők szerint pontosan végrehajtandók. A 388. sz. határozatban megszabott nyilatkozat mindenkiel aláíratandó, aki az 1947 őszén készítenő választói névjegyzékbe fel akar vétetni, egyéb törvényes feltételek lirtokában. Az aláírásra minden pásztori lehetőség felhasználásával azokat is rá kell bírni, akik kétségbevonhatatlanul igazolni tudják, hogy a 390. sz. határozat 1. és 2. pontjában megszabott feltételek valamelyikének birtokában vannak. Mint-hogy ilyenek előreláthatólag nem sokan lesznek, közülük azokat, akik a most kívánt nyilatkozat aláírásától állhatatosan vonakodnak, különös szeretettel kell pásztori gondozás alá vonni, de a most készítenő névjegyzékbe még, ha egyéb törvényes feltételeknek megfelelnek, fel kell venni.

7. Az egyházkerületi tanács — vagy egészen sürgős szükség esetére az egyházkerületi elnökség — felhatalmaztatik, hogy a fent felsorolt és minden más zsinati határozat végrehajtásával kapcsolatban felmerülő teendők terén a legközelebbi közgyűlésig az egyházkerületi közgyűlés nevében és tekintélyével járjon el.

8. Ez a határozat az egyházkerület hivatalos közlönyének legközelebbi számában közzéteendő, amivel egyben a 390. sz. zsinati határozatnak a hivatalos lapban leendő közlésre vonatkozó része is végrehajtottnak tekintetik.”

1880—1947. szám.

TÁRGY: Theologus internátusban bentlakási kötelezettség.

Mivel egyfelől a lelkésznevelés munkájának eredményessége szempontjából szükséges, hogy a theologus ifjak együtt lakjanak, másfelől pedig a theologus internátus újjáépítési munkáinak előrehaladtával lehetségessé vált, hogy szeptembertől kezdve a theologus internátusban — Deo volente — az összes hit-tanhallgatók helyet nyerjenek, elrendelem, hogy a lelkészkepzőintézet Szabályzatának 26. §-a, amelynek teljes érvényesítését eddig a háborús körülmények akadályozták, újból szigorúan érvényesíttessék. E szerint a bentlakás és bentékezés valamennyi férfighallgatóra, még a helybenlakókra is kötelező.

1888—1947. szám.

Alkalmazkodás céljából felhívom közép- és középfokú iskoláink igazgatóságainak, az esperes és az iskolaszéki elnök urak figyelmét, a Köznevelés 1947. évi június 15-i 12. számában Közlemények cím alatt megjelent „Újszülött gyermeküket tápláló anyák és a terhes nők szabadsága” tárgyában kiadott 3888—1947. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletre.

Debrecen, 1947 június 25.

Révész Imre,
püspök.